

Kjak

Frank Davidsen

Eitt skattatekniskt bluffnummar

Meðan fjøldin av føroya fólki seinastu 2 vikurnar í spenningi hava gjørt seg til reiðar, at koma inn í lovaða skattaparadisið, sum Fólka-flokkurin borðreiddi við upp til løgtingsvalið, gjørdist veruleikin hjá veljaranum ein heilt annar.

Herrópini áðrenn løgtingsvalið vóru millum annað, at nú skuldi tað veruliga loysa seg fyri Marsannu og Palliba at arbeiða, og ikki at tala um hjá pensjónistum. Fjølðin sá fyri sær, at avleiðingarnar av skattalættanum komu at hava við sær, at arbeiðandi fjøldin fór at bróta svøvn, tí nú skuldi arbeiðast nógv. Handverkarar, húsasmiðir, heimahjálparar, pedagogar, sjúkrarøktarfrøðingar o.s.f. komu at merkja hesa tsunamiuna av skattalætta, sum kom at geva okkum ein búskaparvøkstur, um ikki er sæddur áður.

Lovaði skattalættin hjá fólkaflokkinum hevur veruliga víst fjøldini, hvat borgarligur politikkur er nevnliga, at tey sum eiga nógv framm-anundan, skulu sambært teirra politisku ideologi hava meira. Hetta hevur so við sær, at tað verður soltið hjá teimum á niðastu rókunum.

Sum dømi kann nevast, at hevur tú eina ársinntøku frá 120.000 til 180.000 verður skattalættin kr. 67,00 um mánaðin. Ein ársinntøka á kr. 240.000, ca. Kr. 20.000 um mánaðin fær ein skattalætta á kr. 167 um mánaðin. Er ársinntøkan kr. 300.000 ca. 25.000 um mánaðin verður skattalættin kr. 667. Fara vit so hinvegin upp á tær hægru røkurnar, kemur skjótt til sjóndar, at her snýr tað seg ikki um ein ella tveir hundradókrónuseðlar í skattalætta um mánaðin. Nei, her eru ong-smálighetitir, tí nú er gávu-

mildni skattalættin ørvísi enn á niðastu rókunum.

Er ársinntøkan hjá tær kr. 540.000 ca. 45.000 um mánaðin, verður skattalættin kr. 3.267 um mánaðin, ella kr. 40.000 árliga. Er ársinntøkan kr. 780.000 ca. 65.000 um mánaðin, verður skattalættin kr. 5.117 um mánaðin, ella kr. 61.400 árliga. Er ársinntøkan 1.000.000 verður skattalættin kr. 6.833 um mánaðin, ella 82.000 árliga o.s.f.

Inntøkurnar frá kr. 180.000 til kr. 300.000 árliga geva í miðal kr. 450 í skattalætta um mánaðin. Løgmaður segði tað so greitt, at inntøkurnar frá handverkarum, heima-hjálparum, pedagogum, sjúkrarøktarfrøðingum, flakaskerarum o.s.fr. gjalda so lítið í skatt, at tað var eingin meining at geva teimum skattalætta. Jú sanniliga, hetta er skattalættin, sum 70 % av løntakarafjældini

hevur fingið í skjáttuna frá borgarligu flokkunum. Samstundis væntar borgarliga harkaliðið, at tað vegna skattalættan verður gravgangur hjá arbeiðarafjældini eftir at arbeiða yvirtíð, og at ófriður kemur at taka seg upp á teimum ymisku arbeiðsplássunum, tá allir yvirtímarnir skulu realiserast.

Eingin ivi er um, at hetta ósosiala uppskotið kemur at hava við sær, at gjógvín millum tey á niðastu rókunum og tey á ovastu rókunum fer at vaksa. At formaður miðflokksins skuldi avreiða sína politisku sál og stuðla hesum uppskotið mundi koma óvart á mong.

Í sínum gramleika eftir “forventet fangst” verður lagt eftir lønarskipanum hjá løntakarum. Tað sigur okkum so mikið, at borgarligu politikarnir onga virðing

hava fyri tí ættarliði, sum hevur uppspart sær eftirløn. Sama má sigast um nógv umtalaðu eldrabylgjuna, sum nú verður slept uppá fjall, tí peningur skal brúkast til at figgja eitt politiskt stunt hjá einum flokki upp til løgtingsvalið. Politikarnir kunna sita og sóla sær við óhoyrt høgari pensjón, sum sjálvandi ikki verður ávirkað av tí avgerð teir nú taka, um at taka grundarlagið undan okkara eftirlønarskipanum.

Heldur enn eitt búskaparligt frambrot, gjørdist skattalættin eitt neyðaregg, og at billa føroya fólki inn at skattalættin kemur at viðfør fólka og búskaparvøkstur, hevur einki við veruleikan at gera. Sama arbeiðarafjöld og tryggingarfeløg skulu figgja skattalættan. Avleiðingin verður at avkastið hjá brúkanunum verður munandi skert, samstundis

sum kappingin hjá tryggingarfeløgnum mótvegis útlandskum tryggingarfeløgum kemur helst í ringasta føri at hava við sær, at øll tann føroyska eftirlønarskipanin fer fyri bakka.

Harafturat ætlar borgarliga samgongan við sínum løtuvinningspolitikki, at landskassin skal kjósa sær allan skattin av pensjónspeninginum, og at kommunurnar ikki skulu fáa part í hesum peningi, samstundis sum millum annað eldraðkið skal leggjast út til kommunurnar. Avleiðingarnar av hesum verða at kommunurnar verða noyddar at hækka komm-unuskattin, og so er ruðuleikin fullkomin, eina og aleina av einum politiskum stunti upp til løgtingsvalið.

Dávid Isfeld

Eru tit veruliga nøgd?

Eg taki ikki undir við, at danir skulu læna pengar, so samgongan kann figgja sín flatskatt. Og eg giti, at hetta verður trupult at fáa semju um. Men sum føroyskur fólkatingsmaður má eg virða tær avtalur, sum landsstýrið ger við donsku stjórnina

Eftir løgtingsvalið var greitt, at Føroya fólk hevði givið sjálvstýris- og fullveldisflokkunum 19 tingfólk íalt. Í samgonguni eru trýggir flokkar, 11 tinglimir íalt, sum vilja hava fullveldi ella fult sjálvstýri, og so er ein sambandsflokkur við 8 tinglimum. Ístaðin fyri eina sjálvstýrissamgongu hava vit í dag eina samgongu, sum fer niður til Danmarkar at bidda meira pengar.

Nakrar dáragerðir

Hetta er sagt mangan, men nøkur ting mugu sigast ofta fyri at festa seg: Tað varð beinleiðis sagt og lovað, at vanlig arbeiðsfólk skulu merkja lættan av flat-skattinum, og tað skuldi loysa seg at arbeiða; men tá ið Jørgen Niclasen sigur, at tað skal loysa seg at arbeiða, gloymir hann at siga, at arbeiðarin má vinna sær einar eyka 100.000 kr um árið fyri at fáa ein skattalætta, ið ger mun. Tær fáu hundrad eyka krónurnar um mánaðin hjá lágløntum verða burtur í tí, tey dagliga keypa – fylg bara við í matprísunum fyrstu mánaðirnir næsta ár.

Teir 3 sjálvstýrisflokkarnir í samgonguni søgdu “nei” til at tiðna blokkin, men nú

siga allir “já”. Eisini fer samgongan at skatta pensjón við inngjald, so vit fáa pengarnar í landskassan nú, men koma at mangla teir í framtíðini. Og nú eru 4 lønmóttakarar pr. pensjónist, meðan kanningar vísa, at tað bert verða 2 lønmóttakarar pr. pensjónist um eini 30 ár. Sostatt fara vit at hava alstóran tørv á hesum skattakrónum í framtíðini, men samgongan vil heldur pissa í buksurnar nú og handa okkum hesar køldu pissibuksur um 30 ár. Tað verða ikki samgongulimirnir, sum koma at kenna ótespuliga váta kuldán um 30 ár.

Hetta skuldi verða búskaparátakið hjá samgonguni. Hann náði okkum. Sita tit, ið hava valt hesar flokkar, veruliga og hugs: “hatta var

stórt sæð tann politikkur, eg ynskti mær”? Nógv av tí, sum er gjørt, er í beina andsøgn við tað, flokkarnir í samgonguni søgdu áðrenn valið.

Samgongan vanvirðir serfrøðina

Vit hava óivað ta arrogantastu samgongu í heiminum. Tey sita har við síni læraraútbúgving og studentsprógv og skýggja ráðunum hjá búskaparfrøðingunum, sum eru løntir fyri at ráðgeva okkara leiðarum. Eitt er, at politikarar velja at tillaga boðini frá serfrøðini eftir skilagóðari meting, sum tekur støði neyvum kann-ingum. Men soleiðis er tað yvir høvur ikki.

Hvat skal til?

Hvussu leingi skulu vit hoyra vanæruligu fávitsku orðini frá drumba-dreinginum ytst á Tinganesi? Hvat halda tit sosialdemokratiska stjórnin í Danmark fer at siga, tá Føroya Løgmaður kemur at bidda pengar, ið skal figgja ein skattalætta, sum bert gevur fleiri pengar til tey vælhavandi í Føroyum? Skattalætti til frama fyri tey vælhavandi er ikki sosialdemokratiskur politikkur. Væl gagnist tí vanæruliga fylgi, ið fer við sínum skammleysa lógva til Christiansborg. Tey, ið spátta seg sjálv, eru fullspáttaði. Hetta, veit eg, smakkar heldur ikki væl hjá mongum sambandsfólkum – so kann “naivius maximus” kalla tað

ein “rættur” so galið hann vil. Okkara innasta og stolta kensla av sjálvbjargni og fatan av ábyrgd letur seg ikki lumpa. Okkara integritetur er ikki til sølu. Eg kenni meg vanhalgaðan og ærumeiddan, og eg kann einki gera við tað, annað enn at siga sum er; við vón um, at fleiri onnur rakna við og gera sitt. Tí tað, sum hendur nú, er átalú vert. Kanska áttu vit enntá at farið fjølment oman á Tinganes at siga okkara hugsan. Og um vit framhaldandi verða vanvird við smílum og lygnum, reka vit Landsstýrið og Tingið til hús.